

LIDT OM VORE ROVFUGLE.

AF

C. GOVERTZ JENSEN.

Hr. Redaktør!

Hr. K. Galle har i Dansk ornithologisk Forenings Tidsskrift for Maj 1907 offentliggjort en Artikel »Om Dagrovfuglenes Forekomst som Ynglefugle i Danmark«, som neppe bør forblive uden Modsigelse, da den ærede Forfatters Paastande paa flere Punkter ikke holde Stik. Jeg skal altsaa, hvis Hr. Redaktøren tillader det, forsøge at paavise i alt Fald et Par af Fejltagelserne.

S. 73 hedder det: »Hvormange af disse (Dagrovfugle som Ynglefugle) mon vi har tilbage nu? Temmelig sikkert kun følgende: Alm. Musvaage, Lærkefalk, Taarnfalk, Spurvehøg og (maaske) Kærhøgen. Det er et temmelig trist Resultat at være kommet til i Løbet af godt 25 Aar!«

Ja, hvis det var kommet dertil, havde Hr. Galle ganske Ret i, at det var et trist Resultat, men det er det jo slet ikke. Listen kan godt suppleres.

Om Kongeørnen er helt forsvunden som Ynglefugl her fra Landet, ved jeg ikke, men jeg tvivler paa det, da det endnu for nogle faa Aar siden blev meddelt mig, at dens beboede Rede frededes i en Skov i Jylland.

Derimod ved jeg bestemt, hvor Havørnen og Flodørnen yngle i flere af vore Skove, og det samme vide formodentlig adskillige kyndige Ornithologer, hvem det maa have været noget paafaldende at se disse Fugle borteliminerede af vor hjemlige Fauna uden noget redaktionelt Forbehold. Ejerne af de Skove, hvor Ørnen fredes, ønske imidlertid af Hensyn til Ægsamlernes Vindskibelighed at lægge et vist Slør over deres Tilstedeværelse, og dette forklarer vel baade Paastanden og Redaktionens stiltiende Samtykke.

Endvidere ved jeg, hvor Vandrefalken og den rødbrune og blaa Kjærhøg yngle her i Landet, og tror nok, at det skulde falde mig let at bevise, at Hvepsevaagen og Duehøgen ligeledes fremdeles yngle i vore Skove.

Laaddenbenet Musvaage og Dvergfalk har jeg desværre ikke haft tilstrækkelig Interesse for til nu at vide rigtig Besked, men ere de fleste af de store og skadelige Rovfugle gjenopstandne,

turde det maaske ogsaa være tilladt at betvivle, at disse to uskyl-
dige og nyttige Fugle skulde være udryddede — for saa vidt de
overhovedet have hørt til vore faste Ynglefugle.

Derimod er Glenten maaske nok forsvundet fra vort Land
som Ynglefugl, men det vilde være dristigt at lægge Jægere denne
Forsvinden til Last, da ingen Jæger anser denne Fugl for skade-
lig for Vildtet. Den er vistnok tildels skudt ned af Fiskere, som
med eller uden Grund have mere imod den, men ublu Ægsam-
lere have givet Fuglen dens sidste Rest.

Herefter skal jeg gaa over til det andet Punkt, hvor Forfatte-
ren efter min Mening er paa Vildspor. S. 75 skriver han: »Vil
man nu spørge: hvad er Grunden til, at vi skal af med vore
Rovfugle? saa faar man kun eet Svar: Fasanerne!«

Hvis Hr. Galle, som jeg, havde et omtrent halvthundredeaarigt
Jægerliv bag sig, vilde han vide, at man for et Par Menneske-
aldere siden, altsaa paa en Tid da der ikke var Tale om Fa-
saner undtagen paa Amager, førte den samme Krig som nu
mod de for Vildt, Fjerkræ og Lam skadelige Rovdyr og Rov-
fugle. Den Gang som nu vilde man bl. a. værgе Harer, Ager-
høns, Ænder, Urfugle, Vadefugle o. fl., altsaa Dyr af vor oprinde-
lige Fauna, og det kan da i det højeste siges, at Bestræbelserne
herfor paa en Del Godser ere blevne noget mere intensive i Nu-
tiden for Fasanernes Skyld. Men Godsernes Omraade er jo kun
en mindre Del af vort Lands.

Dette er imidlertid en Biting. Sagens Kjerne er, om disse
Bestræbelser ere uberettigede, og det er ligesaa godt en Gang at
tage Tyren ved Hornene.

Først skal jeg da bemærke, at ingen Jæger ønsker at udrydde
nogen dansk Fugleart. Hr. Museumsinspektør H. Winge skriver
rigtignok i et andet Hefte af ornithologisk Forenings Tidsskrift:
»Af Mænd, der ikke bryde sig stort om Natur, og som ikke kjende
stort til Fuglenes Virken, er der dannet Selskaber med det Maal
at udrydde en væsentlig Del af vore Fugle«, og han kan ikke
sigte til andre Selskaber end Dansk Jagtforening, hvoraf omtrent
alle Landets Idrætsjægere ere Medlemmer, og maaske til Born-
holms Krageforening. Men hans Anklage er fuldstændig ufor-
svarlig. Jeg tror nok, at jeg kjender danske Jægere vel saa
grundigt som Hr. Winge, og jeg kjender saa at sige ingen, som
ikke bryder sig en hel Del om Natur — og saadan har det altid
været og vil altid blive. Tænk blot paa Steen Steensen Blicher,

en Jæger af Guds Naade, og paa hans enestaaende Skildringer af jydsk Natur! Mange af os se med hans Øjne, skjøndt vi mangle hans Evne til at give Indtrykket plastisk Skikkelse. Vi kjende ogsaa lidt til Fuglenes Virken. Just ikke til deres Anatomi — deri er Hr. Winge os, til Held for Videnskaben, uendelig overlegen. Men netop til deres Virken. Vi have set de kraftige Rovfugle ødelægge og æde andre Fugle og Dyr, som ere nyttige for menneskelige Interesser, og det i Massevis. Vi vide ogsaa noget om, at de hver Vaar og Sommer sprede Lidelse om sig ved Dag ud og Dag ind at skabe moderløs Yngel, som maa omkomme af Hunger. Men selv om vi ikke ret vel kunne gaa forbi denne pibende Yngel og finde fuldkommen Trøst i den Betragtning, at det saa er Krigens Gang, dømme vi dog ikke nogen Fugleart til Udryddelse. Vi tro, at det er misligt og pietetsløst at bortskaffe noget Led af den Kjæde af levende Væsner, som Skaberen har sat til at bebo vort Land, og det tro vi forresten navnlig af ideelle Hensyn; thi det er ligesaa lidt bleven skjult for os som for Videnskabsmændene, at f. Eks. Ulven og Vildsvinet ere forsvundne fra vor oprindelige Fauna, uden at dette just har ført til noget praktisk Savn.

Men medens det beror paa en Misforstaaelse, naar vi Jægere anklages for at ville udrydde nogen Art, er det fuldkommen sandt, at vi ønske og arbejde paa at reducere Antallet af de Fugle, der ere skadelige for vore og almindelige landøconomiske Interesser, og i den Henseende staa vi sammen med Landmænd og Jægere i alle andre civiliserede Lande. Hele Forskjellen er blot, at det andetsteds i Reglen er Stat eller Provinsraad, som opmuntre til denne Virksomhed, medens det hos os er en over hele Landet udbredt Jagtforening, og dette sidste turde ikke være nogen helt uheldig Ordning just for det Rovvildt, hvis Stamme maa og skal holdes nede paa et passende Tal. Offentlige Institutioner ere nemlig ofte ret ubevægelige, medens en Forening af praktiske Mænd forholdsvis hurtigt vil faa en Følelse af, naar et Maal er naaet, saaledes at man ikke behøver at sætte flere Midler ind paa den Sag, og Dansk Jagtforening afgiver netop et Eksempel herpaa, idet den for Aar siden har ophørt med at udbetale Præmie for Nedlæggelsen af Ravne. — I Forbigaaende bemærket udbetaler Foreningen nu kun Præmier for Hønsehøge, Kjærhøge og Vandrefalke, og ikke, som Hr. Galle skriver, 5, men 3 Kroner, det samme Beløb, som Staten betaler for Sælhundehaler i Fiskeriets Interesse.

Der rejses jo imidlertid fra ornithologisk Side Tvivl om, hvorvidt denne Virksomhed, som er sanctioneret i alle Kulturlande, overhovedet er berettiget. Hr. Galle rejser neppe Tvivlen, thi han mener jo dog, at Udryddelsen af Ørnene — som ikke ere udryddede — til Nød kan forklares af disse Fugles Skadelighed — Flodørnens Skadelighed for Jagten!¹ —; men Hr. Winge, hvis fremragende Egenskaber som Videnskabsmand give hans Ord Vægt, gjør det af al sin Evne, og navnlig af Hensyn til ham bør der en Gang svares. Jeg mener omtrent saaledes:

Spørgsmaalet maa ikke behandles énsidigt hverken fra et æstetisk eller et videnskabeligt eller et rent praktisk Synspunkt, fordi disse Synspunkter alle have deres Berettigelse og tildels komme til at collide med hverandre.

Æstetisk set vilde det vel være skjønt, hvis vi hver Dag paa vor Morgentour kunde faa Øje paa en Ørn, der svævede over Vandene eller en kredsende Duehøg eller en Vandrefalk, som med Pilens Hast forfulgte sit Bytte. Der er her Majestæt, Kraft, Flyvekunst, Smidighed at beundre, og hvilket Sind bøjer sig ikke med Sympathi mod netop disse Egenskaber? Der er jo rigtignok ogsaa det, at alle Smaafugle i Lunde tie, naar Høgen galer op, og at der maaske vilde blive vel faa af dem i Skoven og paa Marken, hvis Idrætsjægeren fortabte sig helt i hin Øjenslyst. Men naar »Føden« tog af, maatte nogle af Konkurrenterne til den fortrække, og saa vilde Naturen lidt efter lidt falde i Ro under oprindelige Forhold.

Men jeg er ikke Æstetiker nok til fuldt ud at nyde dette Billede, og skjøndt jeg slet ikke er Videnskabsmand, faar jeg ogsaa forsøge at sætte mig en Smule ind i hans Tankegang. Han vil bl. a. have hjemligt Materiale for sine Studier og sine Samlinger, og helst saa rigeligt af det som muligt. Det slog mig saaledes, at det paa et af ornithologisk Forenings Møder blev oplyst, at man havde tilvejebragt 500 — jeg tror sikkert, at det var 500, men det kan have været 300 — Skind af Ædelfalke fra Island og Grønland for at faa Klarhed over nogle Race-spørgsmaal, og behøver man saadanne Hecatomber, maa der være noget at tage af. Der er jo foruden dette nok af videnskabelige Spørgsmaal, som kunne trænge til mere Lys, og Videnskabsmanden maa have saa mange Objecter, at Tilfældigheder ikke komme til at spille nogen Rolle.

¹ I Galles Artikel tales ikke om Flodørnens Skadelighed for Jagten. Red.

Det er mig forøvrigt lidt ufatteligt, hvorledes de æstetiske og videnskabelige Krav her kunne gaa op i en højere Enhed, da f. Eks. Drabet af 300 eller 500 Ædelfalke dog vist maa have tyndet ud i disse skønne Flyveres Rækker. Men det vilde Hr. Winge, som repræsenterer begge Aandsretninger, maaske have den Godhed at forklare? Jeg gaar i alt Fald over til efter fattig Evne at forsvare det praktiske Synspunkt.

Jagten har nogen Betydning for vort lille Land, der ikke er saa rigt, som mange gjerne ville tro. Den nyligt udkomne Handelsberetning siger os, at Balancen mellem Værdien af vor Ind- og Udførsel bliver mere og mere ugunstig, at vi ligefrem leve over Evne. Vi have altsaa ikke blot ikke Raad til at lade nogen Hjælpekilde udtørre, det er tværtimod vor Skyldighed at faa dem, vi have eller finde, til at rinde rigeligere. Nu indbringer Jagten os neppe mere end lidt over en Million Kroner aarligt, men fra Steder, hvor der holdes over forsvarlig Jagthusholdning, kan det uomstødeligt bevises, at den uden Skade for andre økonomiske Interesser kunde bringes til at indbringe det sex- eller syvdobbelte Beløb. Altsaa synes vi praktiske Mennesker, at det er vor Pligt at gjøre vort Bedste for at naa dette Maal.

Det er imidlertid det spiselige Vildt, der giver nævneværdigt økonomisk Udbytte her tillands, og det, vi altsaa have at frede, formere og beskytte. Men det kunne vi ikke uden ved at befri det for en Del af dets naturlige Forfølgere. Hvis vi ville Maalet, maa vi holde de graadigste af disse nede paa et Tal, som hverken vil tilfredsstille Videnskab eller Æstetik, men som erfaringsmæssigt kan taales uden væsentligt at compromittere de Interesser, vi arbejdede for.

Andet er det heller ikke, vi gjøre, og vi mene naturligvis, at vi handle fuldt forsvarligt. Falder man os i Flanken fra æstetisk eller videnskabelig Side i den Anledning, synes vi oprigtig talt, at Botanikeren med ligesaa stor Ret kunde kaste sig over Landmanden, fordi han vil af med det meste af Ukrudtet, thi dette pynter ogsaa i Landskabet og hører for en stor Del til Landets oprindelige Flora. Man maa være konsekvent ogsaa i sine Passioner!

Nu venter jeg naturligvis den Indvending, at man fra anden Side slet ikke vil formene os Jægere at varetage vore Interesser paa maadeholden Vis, men at vi gaa over Stregen, og skjøndt Bevisbyrden paahviler den, der rejser en Beskyldning, skal jeg ogsaa komme ind paa denne Side af Sagen.

Det, man væsentligst forekaster os, er vel, at vi have Præmie paa nogle af vore værste Rovfugles Hoveder, men der udbetales aarligt kun Præmie for Nedlæggelsen af godt et Hundrede Stykker, og det beviser, at Bortskydningen ikke kan være intensiv overalt. De fleste Præmier-gaa i Virkeligheden til Godsernes Jægere, medens næsten ingen store Rovfugle nedskydes paa det langt større Omraade, der er fordelt paa mindre Besidderes Haand. Her kunne disse Fugle altsaa yngle og jage saa at sige uforstyrret, og det synes egentlig allerede at maatte virke noget beroligende, saa meget mere som de fleste Plantager i Jylland netop ere i de mindre Besidderes Eje. Men dertil kommer, at de aller fleste præmierede Fugle bevisligt nedskydes i Træktiden, og saaledes efter al Sandsynlighed slet ikke høre hjemme her. De komme fra den skandinaviske Halvø og Finland eller agte sig derhen, og der har man nok af dem. I Sverige og Finland tilsammen betales der aarligt Præmier for saadan noget som Tyve Tusinde Hønsehøge. Vi synes ikke, at der er nogen fornuftig Grund for os til at finde os i, at disse graadige Gjæster ødelægge en Masse af vort nyttige Vildt, og derfor opmuntre vi til at efterstræbe dem.

Der lyder imidlertid ogsaa Bebrejdelser for, at vi skyde nogle Rovfugle i Yngletiden. »Da kunde I i det mindste skaane dem«, hedder det.

Men er det ikke et af disse Krav, som tager sig bedst ud paa Papiret eller i en patetisk Talers Mund? Det er i alt Fald uigjennemførligt i det praktiske Liv. Der findes ikke den Kulturstat i Verden, hvis Love frede Rovvildt — undtagen i bestemt begrænsede Reservations — og hvorledes skal man saa forhindre f. Eks. den Landbruger, der føler sig generet af det, i at skyde det ned? Det kan man ikke, og det er altsaa en Undtagelsesstilling, man vil anvise Jægeren for hans Opdræts Vedkommende; men da med hvilken Ret? Heller ikke kan man vente at se disse Love forandrede, fordi Landbostanden ikke vilde finde sig i det, og blev de endelig ændrede, vilde de ikke blive overholdte, idet den almindelige Jordbruger, som hverken er Æstetiker eller videnskabelig anlagt, vilde finde et Forbud ganske meningsløst. Jeg tilstaar forresten, at jeg vilde se Forbudet under samme Synsvinkel; thi jeg har været Landmand og set, hvad en Høg kan udrette i Hønsegaarde og Dueslag i den Tid, Fjerkræet har spæd Yngel.

Nej, Fredningslovene faa de Herrer Ornithologer ex professo

absolut ikke forandrede paa dette Punkt, og det nytter dem vist ikke, som Hr. Galle foreslaar, at søge Alliance med Dyrebeskyttelsesforeningerne. Disse tage sig med Forkjærlighed af Smaafluglene, og er der nogen Logik til i denne Verden, ville de se paa Æstetikeren og Videnskabsmanden som paa Farisæeren og Levitten, der gik det ved Landevejens Rand liggende Offer koldt forbi, og paa Jægeren som paa den barmhjertige Samaritan. Men jeg ved forresten ikke, om der er Logik til i det daglige Liv, og kan derfor ogsaa gaa ind paa, at de maaske ville stille sig som Bileams Æsel.

Derimod kan der trods Hr. Wingses Mistillidsvotum godt tales til Jægeres Sands for Naturen, og vi ville, som ofte nok sagt, ikke udrydde. Men jeg tror ikke ret paa Nytten af disse fredede Skovstrækninger, som Hr. Galle anbefaler at prøve. Man kunde maaske se bort fra, at de vilde blive meget dyre at erhverve, da Staten kunde tænkes at ville stille dem til Disposition, men de vilde blive altfor smaa. Falken og Høgen vilde ikke holde sig til Fristedet, men jage udenfor og der møde deres Skjæbne.

Der kunde maaske snarere være Tale om at faa afskaffet Brugen af Giften. Dette Middel er mange Jægere inderlig modbydeligt, og det er et tveægget Vaaben. Der gives ogsaa Dispensationer helt udenfor Lovens oprindelige Hensigt, som var at værgе Vildt og Fjerkræ, ikke at give Erhvervsjægere lettere Lejlighed til at skaffe sig nogle Rævebælge. Men Giften er bleven populær blandt Landboerne, og mange Amtsraad anbefale enhver Ansøgning fra borgerligt hæderlige Folk om at faa Lov til at bruge den. Skjøndt nogle Jægere ogsaa anse dette Middel for uundværligt, vil det altsaa nærmest være andetsteds hen, man har at vende sig, hvis man vil have den afskaffet, og her bliver der en sejt Modstand at overvinde. —

Idet jeg sluttelig takker for Gjæstfriheden i Bladets Spalter, skal jeg fralægge mig ethvert Ønske om at bruge skarpe Vaaben mod dem, der tænke anderledes end jeg. Jeg ser, at en og anden spøgefuld Vending er løbet mig i Pennen, men det er nu en Gang Jægermaner, og egentlig tror jeg, at Ornithologer og Jægere ere skabte til at være Venner.

Til Hr. Govertz Jensens Artikel skal Red. tillade sig at føje nogle Bemærkninger.

Hr. G. J. gaar væsentlig ud fra følgende Betragtning: Jagten er af ret stor økonomisk Betydning for vort Land og bør beskyttes i vid Udstrækning, hvorom Jægere og Jordbrugere ere enige; et af Midlerne til baade at beskytte Jagten og Landmandens Fjerkræ, Lam o. s. v. er at søge udryddet eller i hvert Tilfælde holdt nede paa et meget lavt Tal forskellige Rovfugle, der anses for særlig skadelige; for at opnaa dette udsættes Pengepræmier for Drab af de paagældende Rovfugle. Men udrydde nogen Skabning vil Idrætsjægeren ikke, han kan fuldt saa godt som Ornithologen glæde sig over Fuglelivet i Naturen og nyde Synet af Rovfuglenes Flugt og Kraft; Hr. G. J. gaar endog saa vidt, at han fordømmer Brugen af Gift, og ender med en Erklæring om, at Ornithologer og Jægere bør være Venner.

Ja, hvis Hr. G. J.'s Opfattelse stemmede med de faktiske Forhold, saa var der sikkert ikke mere Jægerne og Ornithologerne imellem, end man let ved venskabelig Forhandling kunde enes om, men desværre er dette ikke helt Tilfældet.

Jeg skal ikke følge Hr. G. J. i hans mere vidtgaende national-økonomiske Betragtninger over Danmarks Ind- og Udførsel — hans Opfattelse af Forholdet bliver jo i hvert Tilfælde stærkt bestridt — men holde mig til Jagten; den skal altsaa indbringe Landet 1 Million Kr. aarlig og ved en rationel Pleje kunne drives op til at give 6—7 Millioner aarlig; jeg mindes disse Paastande fra, da jeg i min grønne Ungdom holdt de første Aargange af »Dansk Jagttidende«; de vare de samme den Gang som nu, og paa det økonomiske Omraade maa Jagtforeningens Virken altsaa have været spørløs trods Nedskydning af skadelige Dyr. Godt er det, at Landet har været heldigere paa andre økonomiske Omraader; saaledes er Smørudførslen i de sidste 20 Aar steget fra 26 til 155 Mill. Kr., Udførslen af Flæsk fra 25 til 80 Mill. Kr., af Æg fra $3\frac{1}{2}$ til $24\frac{3}{4}$ Mill. Kr.; den Million, som Jagten skal indbringe, er vel rigtig nok, men vel at mærke, det er **Brutto**; herfra skal saa alle Udgifterne trækkes, og drage vi dem fra, komme vi paa den forkerte Side af 0; galt nok er det, som Hr. G. J. oplyser, at vi leve over Evne her i Landet, men værre vilde det blive, hvis vi skulde følge hans Raad at lægge mere Vind paa Jagten; saa endte vi vist alle paa Ladegaarden. Maaske vil Hr. G. J. kunne opstille et Jagtregnskab, der giver Overskud, men

jeg skal let paapege de Poster, der vilde mangle paa Udgifts-siden, fordi de findes paa helt andre Regnskaber.

Og helt underligt lyder det at høre om Jægeren som Landmandens Beskytter mod vilde Dyr; ak nej, det er et længst overvundet Standpunkt; de »Rovdyr«, som Landbrugeren nutildags i sin Aftenbøn beder om Beskyttelse imod, det er ikke Ulve og Vildsvin, ikke Ørne og Høge, nej, det er Harerne, som æde hans Kaal og Frugttræer, Raadyrene, som ødelægge hans Gulerødder og Roer, og Fasanerne, som lave Gange i Sæden og knække de modne Aks, saa jeg tror ikke, at Jægeren i de Egne, hvor Jagten drives rationelt, skal vente sig Landmanden som Forbundsfælle.

Nej, lad os hellere sige Tingen, som den er: Jagten har her-tillands ingensomhelst økonomisk Betydning; den er en Idræt og drives som saadan af en hel Del Mennesker, der hverken ere værre eller bedre end den øvrige Befolkning, paa ingen Maade ere besjælede af nogen særlig Myrdelyst, og som ogsaa — som Hr. G. J. skriver — for en stor Del have Interesse for Naturen. Jægerne have deres Tilfredsstillelse ved Jagten som andre ved Væddeløb, Sejlsport, Boldtspil o. s. v., det er en Fornøjelse, hverken mere eller mindre. Men for denne Fornøjelses Skyld bør ikke et eneste af vore her i Landet hjemmehørende Dyr udryddes; at dette er sket, taler nu alligevel ikke ret højt om Jægerens Natursans. Underligt er det forøvrigt, at der i et Land som Danmark, hvor historiske Mindesmærker fredes saa stærkt, kun er saa ringe Sans for Fredning af de overvejende naturhistoriske for en Del dog ogsaa historiske levende Mindesmærker, vi have baade i Ørn, Høg og Ravn; ganske vist, der er hidtil ogsaa kun i ringe Grad slaaget til Lyd herfor, men forhaabentlig vil »Dansk ornithologisk Forening« kunne virke noget i saa Henseende.

Ja, saalangt har Hr. G. J. og jeg kunnet vandre forholdsvis fredeligt ved Siden af hinanden; men nu kommer der et Punkt, hvor vore Anskuelser øjensynlig afvige stærkt. Hr. G. J. hævder, at Jægerens Hensigt kun er at hidføre en Formindskelse i Tallet af enkelte efter deres Mening særlig skadelige Rovfugle, men Sagen er jo i Virkeligheden helt anderledes. Det, der fylder Fuglevennerne med Harme og Uvilje, det er den i store Egne af Landet, væsentlig paa de store Godser iværksatte, aldeles hensynsløse og systematiske Udryddelse af alle Rovfugle, store

og smaa, nyttige og skadelige, en Udryddelse, der sker med Bøsse, med Gift og med de modbydelige og barbariske Pælesakse. Og de Fugle, det gaar ud over, det er, som Hr. G. J. meget rigtig bemærker, for en forsvindende Del Duehøge og Vandrefalke, nej, det er Musvaager, Spurvehøge, Taarnfalke, Lærkefalke og Ugler, hvilke sidste særlig fanges paa Pælesakse. Og en væsentlig Grund til dette Massemyrderi det er Skydepengene¹, den Godtgørelse, som de ansatte Jægere faa for hvert leveret Par Kløer; herigennem faar den hele Stab af professionelle paa Godserne ånsatte Jægere økonomisk Fordel ved Udryddelseskrigen mod alle Rovfugle (og forøvrigt ogsaa en Del andre Fugle); saalænge der paa Godserne betaales Skydepenge i Flæng for alle Kløer, hvad enten de sidde paa en saa absolut nyttig Fugl som Natuglen eller paa en Duehøg, saalænge bliver Forholdet ikke bedre. Som det nu er, kan man færdes omkring paa de store Godser uden i Yngletiden at træffe en Musvaage eller anden Rovfugl næppe nok en Krage eller Skovskade: alt dræbes hensynsløst og belønnes med Skydepenge. Og er det virkelig Hr. G. J.'s Mening, hvad jeg ikke tvivler om, at Jægere og Ornithologer bør være Venner, saa vilde det fremme Venskabet stærkt, om han vilde anvende sin Indflydelse ikke blot til at bekæmpe Anvendelsen af Gift, men ogsaa til at modvirke den aldeles meningsløse Nedslagtning af alle de Dyr, der ifølge Naturhistorien betegnes som Rovfugle.

SVAR TIL HR. GOVERTZ JENSEN FRA K. GALLE.

Da Red. har været saa elskværdig at tilsende mig ovenstaaende Artikel af Hr. Govertz Jensen, inden den gaar i Trykken, skal jeg tillade mig at bemærke følgende:

Det glæder mig, at Hr. Govertz Jensen giver mig Ret i, at det er et trist Resultat, vi er kommen til, dersom vore Rovfugle er udryddede. Rigtignok skulde dette ikke være Tilfældet, men jeg synes oprigtig, at den Suppleringsliste, som Hr. Govertz Jensen fremfører, er noget tynd, navnlig naar man sammenholder den med Hr. Viceinspector Wingses Meddelelser i 1ste Hefte af nærværende Tidsskrift. Jeg skal tillade mig at gentage, hvad Hr. Winge siger om de af Hr. Govertz Jensen nævnte Fugle:

¹ Her tænkes ikke væsentlig paa de af Jagtforeningen udbetalte Skydepenge.

Kongeørn, er nu udryddet.

Havørn, saa godt som udryddet.

Flodørn, saa godt som udryddet.

Vandrefalk, saa godt som udryddet.

Rødbrun Kjærhøg, nu næsten udryddet.

Blaa Kjærhøg (*C. cyaneus*), fra nyere Tid ingen Underretning (om Forekomst som ynglende).

Hvepsevaage, faatallig som ynglende.

Duehøg, nu næsten udryddet.

Laaddenbenet Musvaage og Dværgefalk omtales aldeles ikke som Ynglefugle.

Naar hertil føjes, at der næppe i Danmark findes nogen Mand, der er bedre inde i Fuglenes Forekomst her i Landet end netop Hr. Inspector Winge, saa antager jeg næsten, at vi kan lade nævnte Suppleringsliste helt ude af Betragtning.

Med Hensyn til Glenten skal jeg kun bemærke, at dens Udryddelse aldeles sikkert er besørget af Jægere og ikke af Fiskere. Aarsagen til dens Udryddelse er Indførelsen af Stryknin som »Jagtvaaben«. Mon forøvrigt ikke Ægsamleriet er meget stærkt paa Retur i de senere Aar?

Hr. Govertz Jensen tager dernæst Fasanerne i Forsvar og indrømmer samtidig, at Bestræbelserne for at udrydde vore Rovfugle drives noget mere intensivt i Nutiden paa vore Godser og netop for at beskytte Fasanerne! Som Forsvar for Fasanerne fremføres kun, at Godserne kun udgør en mindre Del af vort Lands Areal. Maaske! men mon ikke Forholdet stiller sig noget anderledes, naar vi ser hen til Danmarks Skovareal; da er det vistnok (naar Statsskoven fraegnes) for aller største Delen i Hænderne paa Godsejerne, som af alle Kræfter bestræber sig for at udrydde hver eneste Rovfugl, der tillader sig at anbringe sin Rede i et af Godsets Træer. Hr. Govertz Jensen siger rigtignok lige efter, at ingen Jæger vil udrydde, men jeg vil nøjes med at henvise til Hr. Inspector Wings Liste; det er Svar nok paa den Ting! Maaske eksisterer der nogle ideale Jægere, St. St. Blicher i ærbødig Ihukommelse, men mange af hans Slags, det var voldsomt!!

Længere nede skriver Hr. Govertz Jensen: »Vi (Jægere) tror, at det er misligt og pietetsløst at bortskaffe noget Led af den Kæde af levende Væsner, som Skaberen har sat til at bebo vort

Land«. Dersom d'Hrr. Jægere tror det, saa skulde de lade være at gøre det (se Hr. Inspektør Wingses Liste).

Et lille Spørgsmaal: Mon ikke de utallige Fasaners, Harers og Raadyrs store Ødelæggelser rundt om paa de under Godserne hørende Fæstegaarde landøconomisk set har langt større Betydning end den Smule Ødelæggelse, som enkelte af Rovfuglene kan forvolde paa Fjerkræet? Hr. Govertz Jensen har vist ikke spurgt Landmændene om, hvad de siger til dette Spørgsmaal, inden han paaberaabte sig Jægeres og Landmænds Enighed i denne Henseende.

Det er jo rart, at Jagtforeningen ikke betaler Præmie længere for Ravne? Mon ikke det kommer af, at der ingen er? Hvor ingen Tilførsel, ingen Notering!

Efter et lille Sidespring til Grønland gaar Hr. Govertz Jensen over til nogle Betragtninger vedrørende Danmarks nationaløconomiske Forhold. Det er jo en meget interessant Oplysning, at vi lever over Evne. Saa maa vi ogsaa se at presse Citronen, d. v. s. kile paa Jagten og se at faa saa meget ud af den som muligt. Det er vist en meget indviklet Sag at udrede, hvor meget Jagten indbringer her til Lands, men det vil jeg overlade Hr. Govertz Jensen at udregne. Kun er det kedeligt, at Jagten paa Godserne ikke drives saa stort for Indtægtsens Skyld (den giver vist de fleste Steder stort Underskud), men mest for Fornøjelsens Skyld.

Med Hensyn til Botanikken, da er jeg selv Botaniker og kan som saadan meddele, at der kun er yderst faa danske Planter, der er paa Retur her i Landet, og om disse Planter fredes der, saa vidt det er muligt (Ex. Flueblomsten i Allindelille Fredskov, Vegetationen paa Møens Klint o. s. v.). Derfor skal vi ogsaa være konsekvente og faa fredet vore Rovfugle, inden de bliver helt bortskudte.

Til Slut skal jeg kun bemærke, at det, som navnlig var Meningen med min Artikel, var at henlede Opmærksomheden paa den udstrakte Anvendelse af Stryknin, som Jægerne nu om Stunder benytter i deres Bestræbelser for at faa vore Rovfugle udryddede, og hvilken Fare der, ornithologisk set, er for, at dette skal lykkes dem. Det lader jo til, at Hr. Govertz Jensen er af samme Mening, da han skriver, at Strykninjagten er ham inderlig modbydelig. Der er nu vist mange Jægere, der synes, at det er en storartet nem Maade at tjene de 3 Kroner paa.

Der kan næppe være Tvivl om, at det vilde bevare en hel Del af vore Rovfugle for os, om enkelte af vore Statsskove blev fredlyste for dem; saa kunde de da i det mindste faa Lov til at yngle i Fred, navnlig da Hr. Govertz Jensen jo selv mener, at de mindre Grundejere ikke gør Rovfuglene nogen synderlig Fortræd.

Mon ikke den ideale Jæger til syvende og sidst vilde savne noget, naar han gik ud over sit Revier, og alt, hvad Øjet mødte, kun var Mad og atter Mad? Han, i det mindste, frydes sikkert ogsaa ved Synet af den kredsende Rovfugl, og er der noget ved ham, saa lader han den yngle i Fred i sin Skov, inden det er for silde.

K. GALLE.

SVAR TIL HR. GOVERTZ JENSEN FRA E. LEHN SCHIØLER.

Hr. Redaktør.

Tillad ogsaa mig at sige et Par Ord i Anledning af Hr. Govertz Jensens Henvendelse til Foreningen.

Jeg ved ikke, om det vil gaa Dyrebeskyttelsesforeningerne, som det gik Bileams Æsel, at de føle sig saa slaaede af Hr. Govertz Jensens Udtalelser, at de lægge sig ned; men saaledes gaar det i hvert Fald mig, at jeg ligervis som hin Ridehoppe føler Trang til at aabne Munden og tale med Menneskerøst til Bileam og spørge, »hvad har jeg gjort Dig, at Du slaar mig?« Jeg haaber, at jeg dermed ikke fortørner Hr. G. J. saa meget som Æselet Bileam, der følte sig saa drillet, at han ønskede sig et Sværd for at kunne dræbe Aseninden, (4. Mosebog, 22. Cap., 29. V); jeg haaber, at Hr. G. J. vil faa Øjnene op — om ikke for Herrens Engel — saa dog for den Omstændighed, at Logik kan findes i det daglige Liv, selv om man undertiden maa søge lidt efter den. —

Det er de 500 Falke, som jeg omtalte i mit Foredrag ved Foreningens Møde d. 9de Februar iaar; anvendt som Vaaben imod os i den Sammenhæng, som Tallet nævnes, tager det sig ud; men jeg er overbevist om, at Hr. G. J. vil indrømme mig, at han har gjort os Uret, som Bileam Æselet, naar han hører Sagen lidt nærmere forklaret.

De ca. 500 Falke ere bragte tilveje i Løbet af mere end 20 Aar af zoologisk Museum og 5—6 forskellige Samlere og fra saa stor en Landstrækning som hele Grønlands Vestkyst, der spænder

over 13 Breddegrader, næsten 200 Mile! Det er gennemsnitlig ca. 25 om Aaret, og de allerfleste have med deres Kød afgivet Føde til Grønlanderne, der sætte stor Pris paa Falkesteg, foruden at deres Skind have været Videnskaben til stor Nytte.

Og der er — trøst Dem — god Tid paa Falke endnu i Grønland, saa vel som paa Ryper og alle de andre Arter, af hvilke Falkene ernære sig.

Navnlig i Sammenligning med de 20.000 Duehøge om Aaret i Sverige og Finland synes jeg ligefrem, jeg tør kalde de 500 et beskedent Tal. Uden at skryde.

Deres ærbødige

København, Juli 1907.

E. LEHN SCHIØLER.

JÆGERE OG ORNITHOLOGER.

I »Dansk Jagttidende« Juni 1907 findes nedenstaaende Artikel, som det antagelig vil kunne interessere Tidsskriftets Læsere at gøre Bekendtskab med, saameget mere som den fra dansk ornithologisk Forenings Formand har faaet det efterfølgende Svar, som ogsaa vil blive optaget i »Dansk Jagttidende«.

TIL »DANSK ORNITHOLOGISK FORENING«.

Tillad mig, Hr. Redaktør, et Par Ord til nævnte Forening. —

Det er en forunderlig udæskende Tone, der gaar igennem flere af Artiklerne i det Tidsskrift, der er startet af »Dansk ornithologisk Forening«.

Dengang en saadan Forening ønskedes oprettet, fik ogsaa Undertegnede Opfordring til at medvirke. — Planen syntes yderst tiltalende, — kun overfor et særligt Tidsskrifts Trivsel stillede jeg mig tvivlende, hvorfor ogsaa D'hr. Repræsentanter for »Dansk Jagtforening« vil erindre, at jeg paa Repræsentantmødet ifjor foreslog at stille »Dansk Jagttidende« til Disposition som Organ for Ornithologerne.

Disses nydannede Forening holdt imidlertid Generalforsamling, og i Referatet fra denne staar der, med Hensyn til Henvendelsen fra »Dansk Jagtforening«, at: ihvor velment Tilbudet kan være, maa vi med Tak afslaa det«.

Saa udkom et Dobbelt hæfte af »Dansk ornithologisk Tids-